

# TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

XXXVII. évfolyam 286. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.  
Félévre ——— 12 .  
Negyedévre ——— 6 .  
Egy órára ——— 2 .  
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

kiadóhivatalban fogadtatnak el.  
Azonkívül az összes hirdetési  
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével  
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, dec. 14.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető  
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybeeskerek. Zápolya-utca 1.  
hová a hirdetések, az előzetesek  
és a lap szétküldésére vonatkozó  
felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1908.

## A városi tisztújítás után.

A polgármester beszámolója és programja.

Nagybeeskerek, december 14.

Szombaton lezajlott a városi tisztújítás s a város eddigi polgármesterét és tisztviselőit újabb hat esztendőre megbízta a képviselőtestület a város ügyeinek vezetésével.

A tisztújítás alkalmából röviden már közöltük a polgármester beszámolóját az elmúlt hat évről, valamint jövődi programját is, de hogy a város közönsége egészen tiszta képet nyerjen arról a munkásságról, amelyet a város vezetői végeztek és a jövőben végezni akarnak, adjuk itt most egész terjedelmében a polgármester beszámolóját és programját, amely egyszerűsödött és emlékeztetőül is szolgálhat a jövőre.

Ime először is a beszámoló:

A beszámoló.

Midőn az 1902. évi december 22-én a tek. képviselőtestület kiténtető bizalma a polgármesteri állásra helyezte, néhány pontban körvonala az azon teendőket, melyek a többek között városunk érdekében állók és mielőbb keresztül viendők, ilyenek voltak: 1. A Felsőmuzslya elszakadásával kapcsolatos ügyek. 2. A tomaseváci hid ügye. 3. A vashidak felépítése. 4. A vasuti menetrend megváltoztatása. 5. Igazságügyi palota építési ügye. 6. A hadi létszám emelésével kapcsolatos egy egész ezrednek városunkban való elhelyezése.

Tekintetes képviselőtestület! Méltóztatnak emlékezni, hogy a Felsőmuzslya elszakadása megakadályozható már nem volt és csak annak káros következtét lehetett enyhíteni. Két irányban igyekeztünk ezt elérni, egyrészt, hogy kerestük az elvont 30.000 korona adó-alap, azaz ennek megfelelő pótdadóról való rekompenciát, másrészt, hogy kértük a részünkről eszközölt tetemes beruházások megtérítését. Ugyiszólván 6 éve folytatjuk az idevonatkozó küzdelmet szakadatlanul s mégsem sikerült eddig teljes eredményt elérnünk. A földmivelségi kormány látja, hogy igazságtalanság történt városunkkal, de nem tudja még a módot, mellyel ezt jóvá lehetne tenni.

A tomaseváci hid ügye el volt döntve, az 1902-ik évben már le volt hordva az újra felépítés reménye nélkül. Ernyedetlen utánjárás, a felsőbb hatóságok jóakarata és a város áldozatkészsége eredményezték, hogy az 1903-ik év termését augusztus hóban már ismét e hidon szállították Nagybeeskerek felé és elmúlt rólunk az a veszély, mely azzal fenyegetett, hogy egy nagy vidék egész forgalma eltereltek tőlünk. Sokszor kellett szemrehányásként hallanom, hogy én építettem a városnak a két drága vashidat.

Tekintetes képviselőtestület! A dolog úgy áll, hogy mikor 6 év előtt állásomat elfoglaltam, az elődöm által felvett 440.000 koronás híd kölcsön 396.000 koronája 4%-os kamattal mellett már a helybeli pénzintézeteknél el volt helyezve, pedig a hídak felépítésére a versenytárgyalás még ki sem volt írva és reánk a tanácssal már csak az a feladat várt, hogy mielőbb felépítsük a hidakat és ezáltal elérjük a vizen szállított áruk utáni mm.-kenti vámnak 2 fillerről 4 fillerre való felemelését, s hogy azután ezzel fizessük a 440.000 kor. kölcsön 50%-os annuitását. Utánjárásunk eredménye volt az, hogy oly gyorsan Magyarországon nem épült híd, mint a mi két vashidunk. Valamint hogy a mi utánjárásunkkal értük el, hogy bár a felemelt vámszedési jog az engedélyokiratban a kishid befejezéséhez volt kötve, a kishid pedig csak 1904. április hó végén készült el, mégis már 1904. január hó 1-sejére megadta a kereskedelemügyi miniszterium a kért engedélyt, miáltal körülbelül 6000 koronát sze-

reztünk a hídartozások kiegyenlítésére. Mindenre kiterjedő takarékoságunkkal értük el, hogy a rendelkezésünkre álló 396.000 koronával fel tudtuk építeni a hidakat.

További érdemünk, hogy a kereskedelmi miniszteriumtól utólag 5 év alatt részünkre kiutalt 50.000 korona hídépítési segély, mint megtakarítás mutatkozik, mely meg van és ma városunk egy külön tartalékalapját képezi.

A vasuti menetrend reánk vonatkozó kedvezőbbé tételét a különböző irányadó tényezők jóakaró támogatása dacára nem tudtuk elérni. A vasuti politika ugyilátszik nem irányítja magát egy város (szerinte csak részleges) érdeke által.

Az igazságügyi palota nálunk reánk nézve felette kedvező körülmények között épült fel. Mig más városban egy ily 800.000 koronával felépült palota 80.000 korona városi hozzájárulással létesül, addig mi 80.000 korona ellenében megkaptuk a törvényszéki épületet, a színházat, mely már az idén a kincstár tulajdonába ment volna át, a néhány év előtt 56.000 koronába került ezen esküdtzéki termet és a járásbírósi épületet. Amihez ha hozzávesszük, hogy az építkezésnél 2 éven át helybeli mesterek és munkások letek foglalkozást, kétségen kívül álló, hogy a tanácssal megtettünk minden telhetőt a város érdekében.

A hadsereg létszáma 6 év alatt nem emelkedett, tehát egy egész ezrednek városunkban való elhelyezését nem vihettük keresztül. E téren különben több ízben próbálkoztunk, de például egy menteleposztálynak városunkban való felállítása többszöri feliratozásunk dacára szintén a létszám alacsony foka miatt maradt el.

A most előadottakkal vázoltam, miként igyekeztünk 6 év előtt tett ígéreteimnek megfelelni.

Tekintetes képviselőtestület! Méltóztatnának megengedni, hogy még rövid vonásokban felsoroljak néhány ügyet azokból, miket 6 évi működésünk alatt, mint a város érdekében állókat keresztül vittünk s mik, hogy úgy mondjam a fenti programon kívül állók voltak.

Ha városunk közigazgatási életét szemléljük, önkénytelen is feltámad bennünk azon gondolat, hogy egy város, melynek jövedelmez ingatlan vagyona, azaz földbirtoka nincsen, melynek 26000 holdat kitevő határából 12000 holdat elcsatoltak, mely ugyiszólván a világtól elfeledten az ország határához közel agyonvasatva fekszik; hogy egy ily város hogyan tudott a 12 év előtti 82% és a 6 év előtti 72% pótdadóról — utólagos pótköltségvetés nélkül — 57 1/2%-os közteher viselésre leszállni? Ezen kérdésekre következőkben adom meg a választ:

A szegényügy 6 év előtt 26.000 koronába került évenként, mert körülbelül 200 szegényt 6—30 koronáig terjedő segélyvel láttunk el havonként. A menház felépítése által az ellátást 40 igazán ellátásra szoruló személyre szállítottuk le. Ezáltal a szegényügy csak 12.000 koronába került évenként s így megtakarítottunk 14.000 koronát.

A csendőrségi szolgálat életbeléptetése által nemcsak a közbiztonságot javítottuk, hanem a 72.000 koronával felépített lakta-ya 5600 koronás évi bérével a befektetett tőke 7% kamatoztatását értük el.

A városi villamnu az 1900. év óta oly fejlődésnek indult, hogy az újabb befektetések dacára a közvilágítást ingyen képes a városnak szállítani s ezáltal a közjöveldelmi pénztárt 24.000 korona kiadás alól mentesíteni, ami 7% pótdadóval egyenértékű.

A főgimnáziumi tanárok a városi nyugdíj-intézmény tagjai voltak s már a f. évben 4 tanár teljes nyugdíj jogosultsága folytán 16.800 korona nyugdíjat kellett volna azoknak fizetnünk. Kezdeményezésem folytán sikerült tanárainkat az országos nyugdíjintézetbe felvétetni s így az oda befizetett évi 3000 korona járulékat ellenében men-

tesek vagyunk fenti esetleg nagyobbodó évi 16.800 korona járulékat fizetése alól.

Utánjárásokkal sikerült nemcsak a gimnázium évi államsegélyét nagyobbítanunk, hanem a multak egy hibáját helyrehozni. Még Kulifay polgármestersége idején a város átengedte a szomszédos fatelep céljaira 14.000 koronáért a gimnáziumi telek egy nagy részét, ennek visszavásárolhatása céljából sikerült 20.000 korona államsegélyt kieszközölnünk, melyet már ajándékként meg is kaptunk.

Amidőn a Muzslya városunktól elcsatoltatott, minden igyekezettel azon voltunk, hogy a 3500 lélekkel megcsappant városi lakosságunk számarányához képest a 78.000 koronát kitevő évi bo- és husfogyasztási bérösszeg leszállították. Ismételt kérvényezéseink sikertelenek maradtak. Midőn az elmúlt 1907. év nyarán a bor- és husfogyasztási bérletet ismét 78.000 koronával kellett 3 évre bérbe vennünk, több rendbeli felirattal és sok közbenjárással sikerült kieszközölnünk, hogy a pénzügyi kormány a 3 évre kötött szerződést felbontotta és a hátralévő 2 évre a 78.000 koronás szerződést 63.000 koronára leszállította. Ez által a következő két év költségvetését évi 15.000 koronával leszállítottuk, azaz 4%-kal javult a helyzet.

Tekintetes képviselőtestület! Ha a most felsoroltakhoz még hozzá veszem, hogy a tomaseváci-ut 1 kilométerre való kikövezésével, több kisebb utcának a háztulajdonosok hozzájárulásával történt burkolásával; a kincstári erdő 5 holdjának bérbevételeivel és 20 holdnak egy gazdasági iskola céljaira való megnyerésével; hogy újabb ovodák és iskolák felállításával; hogy továbbá más sok kisebbszerű dolgot legjobb tudásunk szerint elvégeztünk: úgy azt hiszem, a városi tanács és vele én megtettünk mindent városunk érdekében. Többet már csak az okból sem igen tehetünk, mert közbeesett az ex-lexes állapot és a kisebb bekövetkezett gazdasági válság.

A jövő programja.

A választás megtörténte után a polgármester a következőkben fejtette ki jövődi munkásságának programját:

A mai nappal eljutottam életem utjának egy újabb mértőföldmutatójához, honnan a visszapillantást megtétem akkor, amikor az imént 6 évi működésünkről számoltam be s ahol most egy pillanatra megállva, becses engedelmmel el akarom mondani néhány szóval azt, mit városunk érdekében legközelebb tennünk kell.

Sulyos viszonyok között nagy feladatok várnak reánk s minden erőmre, egy pillanatra sem lankadó buzgalomra lesz szükség, hogy mindazt, mit szent meggyőződéseim szerint a város érdekében állónak tartok, az önök előzetes elhatározásával és böles támogatásukkal keresztül vihessem.

Egy földmivessiskolának városunkban való felállítására régi óhajunkat képezi s az e tekintetben megindított mozgalmak a legjobb mederben folynak.

A városi főgimnáziumunknak államsegélyvel való további fentartása s az idevonatkozó szerződés megkötése több mint husz éve minden elődömnök óhaját kepezte, ez ügyet sikerült végre a megvalósítás stádiumához eljuttatni s a napokban érkezett le a vallás- és közoktatásügyi miniszterium leirata, melyben felhívtam, hogy a főgimnáziumi szerződésre vonatkozó javaslatunkat mutassam be.

A husvi sgalat tárgyában kiadott földmivelségi miniszteri rendelet több oly intézkedéseket foglal magában, melyekből kifolyólag okvetlenül új vágóhidat kell építenünk, tehát már ez okból is legelső kötelességem az lesz, hogy több évi tanulmányomon alapuló javaslatomat a tek. képviselőtestület elé terjesszem.

Több mint 15 éve, hogy megindult az új városháza felépítése iránti mozgalom és azt hiszem, a közóhajnak adok kifejezést, ha azt

Kedves gyermekek, figyeljétek ide szépen.

Hallgassátok, mit susognak épen:

A „Benó Testvérek“ játékraktára Beeskereken föl van szerezve dusan,

Megtekinthető ott minden, siessetek el gyorsan

S mondjátok meg nekik, mit kíván szívetek,

Majd a Jézuskával elküldik azt nektek!

mondom, hogy legfőbb ideje, ha egy új, modern és a haszonhajtó körülmények tekintetbe vételével felépítendő városkőz létesítése felett tanácskozunk.

Eveken át jobb sorsra érdemes igyekezettel dolgoztam azon, hogy városunkat vízvezetékekkel ellássuk. És bár soha oly kedvező körülmények közé nem fogunk többé jutni, hogy 350.000 koronával megépíthessük vízvezetékünket, mégis vonatkozó javaslatomat újból szándékom a tek. képviselőtestület elé terjeszteni.

Tapasztalásból tudjuk, hogy a villammű fejlesztésével karöltve lár annak jövedelmezősége, ha sikerül a velünk szomszédos községek tervére vett általunk való világítása, úgy képesek leszünk városi fogyasztóinknak a legmesszebbmenő kedvezményeket megadni.

A hírlapok útján is többször szelvénytett azon közóhajt, hogy ligeteket és sétahelyeket létesítsünk, nekem is egyik kedvenc eszmémet képezi, ide vonatkozó javaslataimat már a legközelebbi közgyűlésen elő fogom terjeszteni, hogy a tavasz beálltával a munkálatokhoz hozzáfoghassunk.

Ekinntes képviselőtestület! A felsorolaton kívül számos más tervem is lesz, az idők folyamán u. i. sok új eszme kerül felszínre. Bármily tervvel jöjjen azonban, méltóztassanak meggyőződve lenni, hogy engem mindenkor a legjobb intenció és a legbecsületesebb szándék fog vezetni. Végrehajtani csak azt fogom, mit a tek. képviselőtestület éreit megfontolás után elhatározott.

Programjáról szóló beszédét azután ezzel fejezte be a polgármester:

Midőn újból megválasztásomért ismételtlen köszönetet mondanék, a város pecsétjét és kulesát azon ígérettel veszem át, hogy megbízatásom lejártával azokat oly tisztán fogom visszadni, miként azokat ma átvettem.

## HIREK.

### Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9:45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védők hölgyek részére minden nap délelőn gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvarmegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) december havi előadásai a következők:

Dec. 16-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig gazdasági földrajz.

Dec. 18-án: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem. Dec. 30: 8-tól 9-ig fizika; 9-től 10-ig történelem.

1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

— **Ülések a városnál.** Nagybecskerek város tanácsa és iparhatósága ma délelőtt dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen kisebb jelentőségű folyó ügyeket tárgyaltak.

— **Kéményseprők az alispánál.** Ma délelőtt a kéményseprők országos egyesületének, valamint annak torontali fiókjának küldöttsége tiszteleggette Jankó Agoston alispánál. A küldöttség, a melyet Dobsa László budapesti ügyvéd vezetett, memorandumot nyújtott át, amelyben a vármegye kéményseprési szabályrendeletében foglalt rendelkezések határozat végrehajtását, valamint egy s más sérelmeik orvoslását kérték a kéményseprők. Nevezetesen azt kérték, hogy a szabályrendeletileg megállapított kéményseprési díjakat közadók módjára a községek hajtsák be. Jankó Agoston alispán szívesen fogadta a küldöttséget, s hangoztatta, hogy ő maga is mintegy két év óta foglalkozik a kéményseprési ügy rendezésével s tapasztalta, hogy egyes dolgokat és kívánságokat a gyakorlati életben nem lehet megvalósítani. Rámutatott arra is, ami közismertes, hogy egyes kéményseprőmesterek nem foglalkoznak iparral olyan gondal, amint az kívánatos volna s amivel iparuk jövedelmezőségét könnyen fokozhatnák. Ami a kéményseprődíjak közadóként való behajtását illeti, azt ő maga is helyesli. A többiekre nézve behatóan tanulmányozni fogja emlékiratukat és azon lesz, hogy a kéményseprési ügy közmegelegedésre rendeztessék. Az alispán válaszával a küldöttség élénk megelegedéssel fogadta s ezzel a tisztelegvéget ért.

— **Utóállítás.** Nagybecskereken e hó 21-én tartják meg a szokásos utóállítást és pedig délelőtt 9 órakor a Rezső-laktanyában.

— **Karátsonyi Jenő gróf ünneplése.** Mint Zichyfalváról jelentik lapunknak, ott pénteken lelkes ünneplésben volt része Karátsonyi Jenő gróf v. b. t. tanácsosnak, a zichyfalvai

kerület szeretett képviselőjének. A gróf ekkor ugyanis Hauser Károly báró kíséretében Laudon-tanyai birtokának megtekintésére jött. Mikor erről a község lakossága tudomást szerzett, nagy számmal összegyűlekezett, lelkes ovációval fogadta. Karátsonyi Jenő gróf ezután a község házára ment, ahol Martin József községi jegyző üdvözölte s megköszönte a grófnak azokat a jótettéit, amelyekben az utóbbi időben a községet részesítette. Karátsonyi Jenő gróf meghatottan köszönte meg a nem várt ovációt s miután választóit ugyyszólván teljes számmal maga körül látta, formális beszámolót tartott, amelyben élénk tetszés mellett szólt az országos politikáról, a parlament munkarendjéről s a választói jogról. A gróf zajos éljenzéssel fogadott beszéde után Martin József jegyző mondott meleg köszönetet a grófnak, akit ezután a választók még ismételtlen lelkes ünneplésben részesítettek.

— **A pancsoviaiak küldöttsége a miniszterelnöknél.** Pancsova városnak és vidékének 40 tagú küldöttsége tiszteleggette tegnapelőtt Wekerle Sándor dr. miniszterelnöknél Nehrebeczky György főispán vezetésével; a bizottság soraiban voltak Bohus Károly orsz. képviselő, Jovánovics főjegyző és Marinovics főjegyzés is. Nehrebeczky György főispán Pancsova város és a szomszédos vidék közönségének azt az óhaját tolmácsolta, hogy a kormány tegye lehetővé a Tiszának Titel mellett való áthidalását. A környéknek elsőrangú érdeke, hogy a hid felépüljön, mert ez három helyi érdekű vasút építését tenné lehetővé; e vasutak amelyek Titelt Pancsovával, Pancsovát Temeskubinnal és Nagybecskerekkel Titellel kötnék össze, az egész délvidek érdekét szolgálnák. Kéri a miniszterelnököt, hogy mint pénzügyminiszter járuljon hozzá, hogy az építési költségekhez még szükséges fedezetlen összeget az állam a sajátjából engedélyezze.

Wekerle Sándor miniszterelnök szívélyesen fogadta a küldöttséget és a maga részéről biztosította arról, hogy a kormány a hid felépítését lényeges hozzájárulással fogja támogatni. A küldöttség, mely a miniszterelnök választás hálaán, éljenzéssel fogadta. Szterényi József kereskedelmi ügyi államtitkáránál is tisztelegget, aki szintén kitámasba helyezte a kereskedelmi ügyi kormány támogatását.

— **A polgármester üdvözlése.** A polgármesterválasztás alkalmából minden oldalról szívélyesen üdvözölték dr. Perisics Zoltánt s a tegnapi nap folyamán valóságos bucsujárás színhelye volt a polgármesteri hivatal. Küldöttségileg tisztelegtek: a gradnucikai és németvárosi polgárok, a németvárosi „Leso-Verein”, a polgári iskolai tanárok, a város tisztikara, továbbá az önkéntes tűzoltó egyesület. Ezenkívül még számos jóbarát és ismerős kereste fel a polgármestert, hogy újból megválasztásához gratuláljanak.

— **A jótékony nőegylet köréből.** A jótékony nőegylet választmánya f. hó 12-én ülést tartott, melyen jelen voltak: Steinitzer Gézané elnök, dr. Mihálovics Ödönne alelnök, Beller Istvánné, dr. Brájer Lajosné, dr. Dukasz Pálné, Dinsztl Emília, Kokits Sándorné, Maurer Gyuláné, dr. Vinczevidy Ernőné és dr. Weiterschan Józsefné választmányi tagok. A szegények között 366 koronát osztottak ki. Elhatározták, hogy a kisdudóvá karácsonyi ünnepélyt f. hó 22-én, kedden d. u. 3 órakor fogják megtartani, megbízták továbbá az alelnököt, hogy a jövő farsangon rendezendő egyleti mulatságnak jellegéről s rendező-bizottsága alakításáról a legközelebbi választmányi ülés elé tegyen javaslatot.

— **A szabad liceumból.** A szabad liceum tegnapi előadása alkalmával Menezzer Lipót tartott érdekes és rendkívül tanulságos felolvasást városunk fejlődéséről. A felolvasó, aki egy hosszú emberéletet töltött Nagybecskereken s akinek ugyyszólván szeméi előtt fejlődött Nagybecskerek azzá, ami, érdekes adatokkal illusztrálta előadását. Beszélt a város ipari és kereskedelmi fejlődéséről, a kultura terjedéséről s városunk kulturális intézményeiről, amelyek ma már számottevők. A nagyszámú hallgatóság mindvégig feszült figyelemmel hallgatta az előadást, amelynek végzetével zajos tapsokkal honorálta Menezzer felolvasását.

— **Előadás a tanonc-otthonban.** A nagybecskereki tanonc-otthon tegnapi összejövetele alkalmával Osztie Béla állami tanító minden tekintetben sikerült előadást tartott „A tornáról és játékról a multban és jelenben” cím alatt. Az ifjúság az előadást egy óránál tovább feszült figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta. A játékok különféle nemeinek, a testedzés módzatainak ismertetése, az előadásnak történelmi epizódokkal, szemléltető képekkel és rajzokkal való

fűszerezése az előadás becsét nagyban emelték. Az otthon vezetője a népszerű módon tartott tanulságos előadásért köszönetet mondott, az ifjúság pedig a derék tanítót éljennel és tapsal jutalmazta. Ez alkalommal megemlítjük egyúttal, hogy tegnap az otthon könyvtára megnyílt.

— **Hangverseny Boszniában levő katonáink javára.** Megírtuk már, hogy a nagybecskereki 29-ik közös gyalogezred itt állomásozó tisztikara házierejük Boszniában tartózkodó katonáinak karácsonyfajára csütörtökön, folyó hó 17-én este 8 órakor jótékonycélu hangversenyt rendez a városi színházban, amelyen az egész temesvári ezred-zenekar közre fog működni. A hangverseny műsora a következő: 1. Wagner: Ouverture a „Tannhäuser” operából. 2. Schubert: „H-moll simphonia”-jának első része. 3. Mascagni: Santuzza románca a „Parasztbecsület”-ből, éneklő Heller Blanka urhölgy. 4. Sarasate: Faust-fantázia hegedűre. 5. Köhler: Norvégiai bölcsődal. 6. Wagner: Elisabeth belépője a „Tannhäuser”-ből, éneklő Heller Blanka urhölgy. 7. Liszt: „14-ik magyar rapszódiaja”. A hangversenyt a rendes színházi helyarok mellett adják s hangverseny után táncmulatság lesz a kaszinóban, amelyre belépő-jegyként a színházi jegyek szolgálnak. Külön meghívókat ez alkalommal nem bocsátanak ki.

— **A rudolfsgnádai köszönet.** Rudolfsgnád község előjárósága az 1907. évi május 25-én bekövetkezett árvízkatasztrófa után megindított segélyakcióról most adta ki a jelentést, amely szerint gyűjtés útján befolyt összesen 43.461 kor. és 39 fillér. Időközben az alispáni hivatal útján befolyt még 251 kor. 07 fillér és így összesen 43.635 kor. 07 fillér folyt be. A 251 kor. 07 fillér azonban már a szegény-alapba veteleztetett be, honnan a községi előjáróság esetről-esetre utalványoz jelenleg is még segélyeket. A segélybizottság a befolyt adományok mikénti szétosztása tárgyában nyilvános és részletes számadását a vármegye alispánjához 3948/1908. sz. a. beterjesztette, hol is ezen számadást felülvizsgálva, 15532/1908. sz. alatt helybenhagyott és ugyan csak a felmentés megadatott. A befolyt adományokból 35.983 korona a ledölt házak újraépítésére mint segély, 2029 kor. 39 fillér mint rendkívüli segély, 1749 korona mint vetőmag beszerzési hozzájárulás, 3700 korona mint inségsegély osztott ki 466 tételben. A segélybizottságnak fentebb részletezett akcióival karöltve és ennek támogatása mellett a községi előjáróság, a kar enyhítésére és a lakosság, mint pedig a község felségelyezésére következő tevékenységet fejtett ki: I. További készpénzsegélyezések a lakosságot illetőleg: A nm. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumtól 285 gazdának adott vetőmag segélye 12.500 kor. Torontál-megyei gazdasági egyesülettől vetőmagsegélyre 143 gazdának 2359 kor. 50 fillér. A nm. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumtól tavaszi vetőmagra 279 tétel 6440 kor. 97 fillér. Torontál-megyei gazdasági egyesülettől 1400 darab gyümölcsfa, értéke 1000 korona. Összesen 22.300 kor. 47 fillér. II. Egyeseknek beszerzett kamatmentes vetőmag kölcsön: A nm. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumtól kamatmentes vetőmag kölcsön 564 tétel 18.940 kor. 97 fillér. A község mint erkölcsi testülettől 143 tételre kamatmentes vetőmag kölcsön 3932 kor. 50 fill. Összesen 22.873 kor. 47 fillér. III. A község mint erkölcsi testületnek kieszközölt segélyek és elengedések: A nm. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumtól államköltségen beszerzett apaállatokra 4570 kor. A nm. m. kir. belügyminiszteriumtól ártézi kut furására segély 2500 kor. A nm. m. kir. belügyminiszteriumtól 10 évre kamatmentes kölcsön 23.000 kor. A nm. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumtól kieszközölt kincstári földbér elengedése 16.800 kor. A jarasi uti-bizottság elengedte az 1907. évi hozzájárulást 950 kor. A nm. m. kir. belügyminiszter ur elengedte az 1895. évből még fennmaradt inségkölcsönt 4759 kor. 50 fill. A nm. m. kir. pénzügyminiszter ur elengedte az 1907. évi fogyasztási adóvaltság 1/2 évi részletét 2125 kor. 06 fill. Összesen 54.704 kor. 56 fillér. IV. Egyesek terhéről a községi előjáróság kérelmezésére leiratott: Állami adó 15.195 kor. 10 fill. Iskola-adó 1135 kor. 69 fill. Megyei adó 671 kor. 44 fillér. Közköltség 9779 kor. 24 fill. All. fedezt. díjak 1886 kor. Összesen 28.668 korona 47 fillér. V. A községet érdeklő állami építkezések: Az árvíz által megrongált elemi iskola helyébe a közoktatásügyi miniszterium új iskolát épített, melynek költségvetése 108.000 korona. A földmívelésügyi miniszterium a rudolfsgnádi ármentesítő társulatnak a lerombolt védőművek helyreállítására és anyagi helyzetének szanalására 500.000 korona államsegélyt kért a törvényhozástól s így ezeknek a segélyeknek az összege 780.182 korona és 4 fillért tesz ki. A Lowieser Imre központi főszolgabíró elnök



5660/1908. sz. Torontálvármegye közig. bizottságától.

**Hirdetmény.** 1092-32

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium f. évi november 14-én 97723/II. 1908. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozó társulat céljaira Végszentmihály község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás 1909. évi január hó 26-án d. e. 10 órakor Végszentmihály községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Végszentmihály község-házánál 15 napi közszemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1908. évi dec. 7-én.

Botka, főispán.

5880/1908. sz. 1091-33

**Hirdetmény.**

A nagymélt. keresk. m. kir. miniszterium 100113/II. 1908. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozó társulat céljaira Dobricza község határában szükségelt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás 1909. évi jan. 22-ik napjának d. e. 10 órájkor Dobricza község-házánál fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Dobricza község-házánál 15 napi közszemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1908. évi dec. 7.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága:

Botka, főispán.

1091-33

Szerdán, december hó 16-án

NAGY

**TOMBOLA-ESTÉLY.**

A tombola tárgyak Frank Lajos ur :: kirakatában tekinthetők meg. ::

Számos látogatást kér

**NEUMANN FERENC,**  
szállodás.

Minden héten egy tombola-estély.

(1100-4.2)

**RÁMPÁS**

dr. Brájer Lajos  
= szőlőjéből.

Kapható: =  
Zápolya-utca I. sz.  
(a házmesternél).

822-x.56

**Karácsonyi ünnepek előtt alkalmat nyujtok**

a tisztelt közönségnek, hogy ajándékol selymet, szöveteket, delainet, vásznakat, kanavászt, cretont, barchettet és kendőket nálam =

**a legolcsóbb áron beszerezhesse.**

**WOGH MIHÁLY Gabona-tér.**

1075-104

4908. bizotts. sz.

1099-32

**HIRDETMÉNY.**

Az antalfalvai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság 1908. évi december hó 4-én 12.242 sz. a. kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Torontálvásárhely községre vonatkozólag az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tétetvén, a nevezett községben a helyszíni eljárás és pedig az 1891: XVI. t.-c. 9. §-a értelmében első sorban az azonosítás 1909. évi január hó 4-én és ennek befejeztével a további bizottsági eljárás fog kezdődni.

Ennélfogva felszólítatnak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1889: XXIX. t.-c. 15-18. §-ai és az 1889: XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, akiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek; és

4. azok, akiknek javára zálogjog, hárleti vagy haszonbérleti jog az 1869. évet megelőző elsőbbséggel van telekkönyvileg bejegyezve, hogy eme joguknak a szerkesztendő telekkönyvi betétekbe való átvitele iránt kívánságukat a jelen hirdetésnek a hivatalos lapban harmadszori közzétételétől számított 60 napon belül vagy a telekkönyvi hatóságnál bélyegtelenül beadott kérvénnyel, vagy a betétszerkesztő bizottságnál a helyszínen szóval jelentsék be, mivel ellenesetben a kérdéses jogok elévülteknek tekintetvén, azok a telekkönyvi betétekbe át nem fognak vétetni.

Kelt Antalfalván, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság 1908. december hó 9-én.

Kocsiss Endre,  
kir. járásbíró.

5714/1908. sz. Torontálvármegye közig. bizottságától.

**Hirdetmény.**

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 98745/III. 1908. szám a. kelt rendeletével a Temes-bégavölgyi vízszabályozó társulat céljaira Sándorfalva község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás 1909. évi január hó 27-én d. e. 10 órakor Sárafalva községben (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Sándorfalva község-házánál 15 napi közszemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1908. évi december hó 7-én.

Botka Béla,

főispán.

1090-32

1685/1908. b. v. k. sz.

1107-11

**Árverési hirdetmény.**

A nagybecskereki kir. törvényszék 1908. évi 3896. számú végzésével megkereselt nagybecskereki kir. járásbírósa 1908. évi V. 610. számú végzése folytán Lederer József nagybecskereki cég javára 340 kor. tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1908. évi április hó 14-ik napján lefoglalt és 1521 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken Hunyady-(fő-)utca 18. sz. ház udvarában leendő megtartására határidőül f. évi dec. 29-ik napjának délután 3 órája kitűzetik, az 1908. évi V. 610/6. sz. alatt kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok, könyvkötői gépek

Az árverés az 1908: XLI t.-c. 20. §-a értelmében még a következő foglalatok részére is elrendeltetett: Sindelas Béla javára 1600 kor. és járulékaik erejéig.

Nagybecskerek, 1908. évi dec. 12.

Kiss,

kir. bír. végrehajtó.

**Tenyészmén.**

A ményvizsgáló-bizottság által alkalmasnak talált 16<sup>1</sup>/<sub>4</sub> marok magas, pejszinű, 3 éves

**„Nonius“-mén.**

me ynek apja „Nonius 50“ és anyja „Ostreger“, cladó. Bővebbet a tulajdonosnál

**MIXICH OTTÓ** rósul, Horvátkecsa.  
1016-1.1

**Eladó**

18 darab 1<sup>3</sup>/<sub>4</sub> éves fehérszörű mangolica tenyészkán, 220 drb 3<sup>1</sup>/<sub>4</sub> éves ártány malacz, 13 drb mustra koca malacokkal, 100 darab 3<sup>1</sup>/<sub>4</sub> éves vegyes bárány, 43 kocsi jó lucerna széna a

**Szent-lványi gazdaságban**  
u. p. Nagybecskerek.

1101-32